РОЗДІЛ III

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК: 342.9 (476)

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-73-4-71-79>

Бурий Віталій Євгенович,

кандидат юридичних наук, доцент права
(ДУ «Науково-практичний центр з проблем
зміцнення законності та правопорядку Генеральної
прокуратури Республіки Білорусь»,
м. Мінськ, Республіка Білорусь)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7422-1269>

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО РЕФОРМУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ 2020 РОКУ (ЧАСТИНА 2)

У частині першій цієї статті розглянуто методологічні критерії реформування білоруського адміністративного законодавства, у тому числі щодо зміни концептуальних підходів до категоризації адміністративних правопорушень, системного перегляду й диференціації адміністративних стягнень, перегляду сутності адміністративної відповідальності юридичних осіб. Частину другу статті присвячено проблемам реформування адміністративного законодавства. Розглянуто ці питання з позиції узгодження підстав адміністративної відповідальності з підставами кримінальної відповідальності й інститутом кримінальної відповідальності; виключення з Кодексу про адміністративні правопорушення Республіки Білорусь неактуальних адміністративних правопорушень і зведення до мінімуму їхнього формального складу, а також складу тих, що мають цивільно-правову природу. Запропоновано в постанові про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження вказувати рекомендацію суду, органу, що веде адміністративний процес, щодо усунення причин та умов здійснення адміністративного правопорушення, а також подано редакцію статті 6.4 «Попередження» Кодексу про адміністративні правопорушення Республіки Білорусь.

Ключові слова: адміністративні правопорушення; синхронізація підстав відповідальності; розмір штрафу; державні органи; альтернативні засоби впливу.

Постановка проблеми. Удосконалення законодавства про адміністративну відповідальність у Республіці Білорусь повинно здійснюватися згідно з особливостями змісту, будови і криміналізації діянь на принципах публічності правопорушень і, відповідно, публічної відповідальності за їхнє вчинення. Ці завдання можливо якісно реалізувати

шляхом ретельної систематичної синхронізації підстав адміністративної відповідальності з підставами кримінальної відповідальності щодо всіх правових позицій (термін «адміністративне правопорушення» як основа адміністративної відповідальності, характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак адміністративної протиправності, визначення вини, етапів, співучасті тощо), у тому числі завдяки перегляду структурної і змістової систематизації норм Особливої частини Кодексу Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення (далі – КпАП) і забезпеченню формування суб'єктивних та об'єктивних ознак на єдиних принципах як для злочинів, так і для адміністративних правопорушень.

Метою статті є продовження системного аналізу адміністративного законодавства Республіки Білорусь і формування пропозицій щодо вдосконалення КпАП.

Виклад основного матеріалу.

1. Перегляд положень КпАП щодо виключення неактуальних і мінімізації формальних складів адміністративних правопорушень, а також складів правопорушень, що мають цивільно-правову природу; перегляд статей КпАП стосовно відповідності санкцій тяжкості вчиненого правопорушення; вивчення питання щодо синхронізації підстав адміністративної відповідальності з підставами кримінальної відповідальності й інститутом кримінальної відповідальності (курсив мій. – В. Б.).

1.1. З метою оптимізації переліку адміністративних правопорушень і забезпечення суворого предметного регулювання відповідної сфери суспільних відносин доцільно виключити зі змісту Особливої частини КпАП ті правопорушення, які належать до сегмента цивільно-правового регулювання (наприклад, діяння, які порушують взаємодію рівноправних договірних сторін-контрагентів, які не перебувають у відносинах «влада – підпорядкування», які характеризуються невиконанням або неналежним, несвоєчасним виконанням обов'язків, передбачених цивільним законодавством або укладеним договором, або порушують установлений цивільним правом порядок здійснення права власності, інших майнових і немайнових прав іншої особи тощо).

Переведення цивільно-правових діянь до адміністративно-деліктної юрисдикції порушує принципи цивільного права і створює конкуренцію з цивільно-правовими засобами забезпечення виконання відповідних зобов'язань.

Беручи за основу формальні ознаки правопорушень, норми цивільного законодавства Республіки Білорусь і ті відносини, яким завдається шкода (створюється загроза її здійснення), вважаємо доцільним визнати такими, що мають цивільно-правову природу й у зв'язку з цим підлягають виключенню з КпАП наведені нижче адміністративні правопорушення:

- порушення вимог укладання цивільно-правових угод (договорів) (стаття 9.25);
- нечесна конкуренція (стаття 11.26);
- порушення встановленого порядку укладання і виконання договорів на придбання, будівництво, реконструкцію житлових приміщень (частини 1–3 статті 12.10);
- завищення обсягів і (або) вартості виконаних будівельно-монтажних робіт (стаття 21.7);
- порушення правил використання житловими приміщеннями (стаття 21.16);
- порушення зобов'язань, передбачених договором будівельного підряду (стаття 21.20);
- відхилення в договорі будівельного підряду від основних умов, сформованих за результатами проведення процедур закупівель (стаття 21.21);
- порушення термінів виконання проєктних і вишукувальних робіт (стаття 21.22);
- порушення нотаріусом строків виконання нотаріальних дій (стаття 23.69) [1].

Необхідність виключення зазначених діянь підтверджено статистикою Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) про зареєстровані правопорушення, а також статистикою про розглянуті судами адміністративні справи та накладені адміністративні стягнення за період з 2015 року по 2019 рік. Так, щодо згаданих вище статей не було зареєстровано жодного правопорушення за вказаний період, відповідно притягнених до адміністративної відповідальності осіб також не було.

Крім цього, цивільно-правовий характер таких правопорушень засвідчено й видами адміністративних стягнень, передбачених зазначеними статтями КпАП: санкція для всіх перерахованих вище адміністративно-правових норм передбачає накладення такого стягнення, як штраф, до того ж визначається він у відсотковому співвідношенні до суми виторгу від реалізації товару (роботи, послуги) або до суми договору тощо.

Варто зауважити, що засоби впливу, передбачені охоронними нормами і які застосовуються до правопорушників, обираються законодавцем не довільно, а відповідно до змісту і цінності тих благ, захист яких забезпечує ця норма. Закріплення виключно майнового стягнення за зазначені вище правопорушення підкреслює спрямованість відповідних діянь на заподіяння шкоди майновим (або немайновим) правам, реалізація яких, у свою чергу, здійснюється насамперед у приватноправовій сфері, регулювання якої і є функціональним обов'язком цивільного законодавства.

1.2. Відповідно до частини 1 статті 50 Кримінального кодексу Республіки Білорусь (далі – КК РБ) штраф визначено як грошове стягнення, яке накладається судом у випадках, установлених КК РБ. Штраф є кримінальним покаранням майнового характеру, тобто грошовим стягненням із засудженого.

Розмір штрафу визначають з урахуванням розміру базової величини, встановленої на день винесення вироку, залежно від тяжкості і ступеня суспільної небезпеки скоєного злочину й матеріального становища засудженого в межах від 30 до 1000 базових величин. За злочини проти встановленого порядку здійснення економічної діяльності та проти інтересів служби штраф передбачено в розмірі від 300 до 5000 базових величин (частина 2 статті 50 КК РБ).

Згідно з частиною 3 статті 6.5 КпАП максимальний розмір штрафу, який вимірюють базовими величинами й застосовують до фізичної особи, не може перевищувати 50 базових величин, за порушення законодавства щодо безпеки руху й експлуатації транспорту – 100 базових величин, а за порушення законодавства про працю у сфері фінансів, фондового ринку (ринку цінних паперів), банківської та підприємницької діяльності, порядку оподаткування й управління – 500 базових величин. Максимальний розмір штрафу, який вимірюють базовими величинами й застосовують до юридичної особи, не може перевищувати 1000 базових величин. Таким чином, максимальний розмір адміністративного штрафу для фізичних осіб у декілька разів перевищує мінімальний розмір аналогічного кримінального покарання.

Адміністративні правопорушення відрізняються від злочинів меншою мірою суспільної небезпеки (суспільної шкоди), оскільки встановлені за їхнє скоєння адміністративні стягнення, зокрема у зазначеному випадку – штраф, повинні мати менший ступінь репресивності порівняно з кримінальним покаранням. *З огляду на це вбачаємо невиправданим і недопустимим відповідне положення, згідно з яким максимальний розмір адміністративного штрафу перевищує мінімальний розмір однойменного покарання, передбаченого кримінальним законодавством (курсив мій. – В. Б.).*

На підставі комплексного аналізу цього питання з'ясовано, що розміри штрафу, застосованого в адміністративному порядку і як кримінальне покарання, *не узгоджені між собою (курсив мій. – В. Б.).* До того ж положення частини 2 статті 50 КК РБ не відповідають положенням статті 6.5 КпАП за двома критеріями: 1) загальним розміром штрафу, який

застосовується до фізичної особи; 2) мінімальним розміром штрафу як кримінального покарання [2, с. 123–124].

Така ж ситуація наявна під час зіставлення санкцій ст. 177-1 КК РБ і ст. 9.5 КпАП; ст. 199 КК РБ і ст. 9.16 КпАП; ч. 1 ст. 201 КК РБ і ст. 9.21 КпАП; ч. 1 ст. 216 КК РБ і ст. 10.7 КпАП; ч. 1 ст. 218 КК РБ і ст. 10.9 КпАП; ст. 226-3 КК РБ і ст. 11.76 КпАП; ч. 1–2 ст. 228-1 КК РБ і ст. 14. 1 КпАП; ст. 233 КК РБ і ст. 12.7 КпАП; ст. 243 КК РБ і ст. 13.6 КК; ч. 1–2 ст. 261-1 КК і ст. 12.23 КпАП; ст. 264 КК РБ і ст. 15. 9 КпАП; ч. 2 ст. 265 КК РБ і ст. 15.2 КпАП; ч. 1 ст. 268 КК РБ і ст. 15.61 КпАП; ч. 1 ст. 269 КК РБ і ст. 15.11; ч. 1 ст. 271 КК РБ і ст. 15.20 КпАП; ч. 1 ст. 272 КК РБ і ст. 15.51 КпАП; ч. 1 ст. 273 КК РБ і ст. 15.52 КпАП; ч. 1 ст. 274 КК РБ і ст. 15.48 КпАП; ч. 1 ст. 275 КК і ст. 15.30 КпАП; ч. 1 ст. 278 КК РБ і ст. 15.4 КпАП; ч. 1–2 ст. 281 КК РБ і ст. 15.35 КпАП; ст. 284 КК РБ і ст. 15.38 КпАП; ч. 1 ст. 304 КК РБ і ст. 23.56 КпАП; ч. 1 ст. 306 КК РБ і ст. 9.17 КпАП; ч. 1 ст. 336 КК РБ і ст. 16.8 КпАП; ч. 1 ст. 340 КК РБ і ч. 2 ст. 17.6 КпАП; ст. 344, ст. 345 КК РБ і ст. 19.4 КпАП; ст. 349 КК РБ і ст. 22.6 КпАП; ст. 369 КК РБ і ст. 23.5 КпАП; ст. 369-2 КК РБ і ст. 23.23, ст. 23.24 КпАП; ст. 369-3 КК РБ і ст. 23.34 КпАП; ст. 371 КК РБ і ст. 23.29 КпАП; ст. 386 КК РБ і ст. 23.41 КпАП [1; 3].

Питання про співвідношення (синхронізацію) штрафу як кримінального покарання і як адміністративного стягнення залишається актуальним і відкритим. У КК РБ лише визначено, що розмір штрафу, який призначається особі за скоєний злочин з адміністративною преюдицією, не може бути меншим, ніж максимальний розмір штрафу, що встановлюється в адміністративному порядку. На сьогодні в КК РБ містяться 30 статей, які передбачають адміністративну преюдицію, з них – у 26 нормах штраф є основним покаранням (ст. 177-1; ч. 1–2 ст. 201; ч. 1 ст. 228-1; ст. 234-1; ч. 1 ст. 257; ч. 1 ст. 269; ч. 1 ст. 271; ч. 1 ст. 272; ч. 1 ст. 274; ч. 1 ст. 278; ч. 1 ст. 281; ч. 1 ст. 282-1; ч. 1 ст. 295-1; ч. 1 ст. 296; ч. 1 ст. 297; ч. 1 ст. 304; ст. 326; ст. 328-2; ч. 1 ст. 337; ст. 369-2; ч. 1 ст. 371; ст. 385; ст. 386; ст. 387; ч. 1 ст. 412), у санкціях двох норм КК РБ штраф закріплено як додаткове покарання (ч. 1 ст. 282; ч. 1 ст. 317-1) [2].

Наявний стан, під час якого за адміністративне правопорушення встановлюється стягнення, що за своїм характером і розміром прирівнюється до кримінального покарання або навіть перевищує його, порушує принципи справедливості та рівності громадян перед законом (курсив мій. – В. Б.).

Усунути подібну неузгодженість можливо завдяки внесенню змін до норм Загальних частин КпАП і КК РБ, у яких визначено види та розміри покарань. Їхня суть полягає в тому, що *максимальний розмір штрафу за адміністративні правопорушення не повинен перевищувати мінімальний розмір штрафу як кримінального покарання* (курсив мій. – В. Б.).

Диференціація розмірів адміністративних стягнень та аналогічних кримінальних покарань дає змогу законодавцю шляхом порівняння суспільної шкоди, забороненої КпАП, із суспільною небезпекою кримінальних діянь правильно оцінити ступінь цієї шкоди й установити відповідне адміністративне стягнення або прийняти обґрунтоване рішення про необхідність криміналізації такого діяння в КК РБ.

Установлення конкретних розмірів (меж) штрафу в санкціях різних частин однієї статті КК РБ дає змогу судам диференційовано визначати такий вид покарання.

2. Пропозиції щодо скорочення кількості державних органів, уповноважених складати протоколи про адміністративні правопорушення та вести адміністративний процес (курсив мій. – В. Б.).

Відповідно до положень статті 3.30 Процесуально-виконавчого кодексу Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення (далі – ПВКпАП) широкому колу суб'єктів надано право складання протоколів про адміністративні правопорушення за різними статтями КпАП [4].

Необхідно зауважити, що далеко не всі з таких суб'єктів реалізують відповідні повноваження, оскільки складання протоколів (за аналогічними правопорушеннями) може здійснюватися іншими суб'єктами. В окремих випадках це підтверджено статистичними даними МВС про зареєстровані адміністративні правопорушення та судовою статистикою про розглянуті адміністративні справи й застосовані адміністративні стягнення.

Так, за період з 2015 до 2019 року включно низкою уповноважених суб'єктів (державних органів) жодного разу не було реалізовано надане статтею 3.30 ПВКпАП право щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення (незважаючи на те, що інші суб'єкти (держоргани) таке право реалізують у повному обсязі).

Наприклад, протоколи про вчинені адміністративні правопорушення за статтями 19.1–19.7 КпАП, крім посадових осіб Міністерства культури Республіки Білорусь, уповноважені складати посадові особи сільських, селищних, районних, міських та обласних виконавчих комітетів, районних адміністрацій у містах, які, на відміну від зазначеного міністерства, це право реалізують, про що свідчать відповідні статистичні дані (за останні п'ять років) правоохоронних органів і виконавчих комітетів, районних адміністрацій у містах про кількість виявлених адміністративних правопорушень і накладених адміністративних стягнень.

Департамент з гуманітарної діяльності Управління справами Президента Республіки Білорусь має право складати відповідні адміністративні протоколи за статтями 23.8 і 23.16; ч. 1 і 2 статті 23.23 КпАП. Згідно зі статистичними даними правоохоронних органів за період з 2015 року по 2019 рік Департамент не склав жодного протоколу, тоді як інші уповноважені суб'єкти (держоргани) цим правом користуються і протоколюють відповідні порушення, за скоєння яких накладаються адміністративні стягнення (наприклад, за статтею 23.16 КпАП у 2015 році судами було розглянуто 1104 справ, у результаті накладено 1745 адміністративних стягнень; у 2016–2019 роках відповідно 1636/1807, 2810/2011, 1507/1492, 2658/1860).

Аналогічна ситуація склалася (за 2015–2019 роки) і з Міністерством інформації Республіки Білорусь (має право протоколювати правопорушення за статтями 22.7; 22.8; 22.14; 23.36 КпАП), Державним комітетом з науки і технологій Республіки Білорусь (уповноважений складати протоколи за статтею 12.41 КпАП) та іншими.

Крім цього, наділення певних суб'єктів правом складати протоколи про адміністративні правопорушення в окремих випадках не відповідає тим завданням (функціям), які перед цими міністерствами (відомствами) визначені. Так, пунктом 12 частини 1 статті 3.30 ПВКпАП відповідне право (згідно з частиною 3 статті 15.22; статтями 15.30; 15.47; 15.51–15.54; частиною 2 статті 15.63; статтями 21.12; 21.14–21.16 КпАП) надано організаціям, що здійснюють експлуатацію житлового фонду та (або) надають комунальні послуги.

Разом з тим, за результатами проведеної в 2018 році Генеральною прокуратурою Республіки Білорусь перевірки діяльності Міністерства житлово-комунального господарства (далі – Міністерство ЖКГ) виявлено низку порушень, про які зазначено у відповідному поданні. Це подання було розглянуто на колегії Міністерства ЖКГ. Було констатовано досить високу активність громадян щодо звернень до органів внутрішніх справ, організацій системи ЖКГ, місцевих органів влади зі скаргами на порушення правил користування житловими приміщеннями (у 2017 році зареєстровано понад 40000 подібних звернень і тільки кожного восьмого громадянина, тобто менше 14 %, було притягнуто до адміністративної відповідальності за частиною 1 статті 21.16 КпАП).

Перевіркою встановлено, що в діяльності організацій, які здійснюють експлуатацію житлового фонду та (або) надають комунальні послуги, є певні недоліки: неналежним чином налагоджено роботу щодо розгляду звернень громадян (насамперед за фактами, що передбачають адміністративну відповідальність згідно з частиною 1 статті 21.16 КпАП); низький рівень підготовки працівників організацій, що здійснюють експлуатацію житлового

фонду та (або) надають комунальні послуги й уповноважені на складання протоколів про адміністративні правопорушення; відсутність належного контролю з боку місцевих виконавчих і розпорядчих органів за цим напрямком.

Основними виявленими недоліками, які сприяють неpritягненню винних осіб до відповідальності під час розгляду заяв про порушення правил користування житловими приміщеннями є: порушення процесуальних строків; порушення вимог ПВКпАП щодо прийняття всіх заходів для всебічного дослідження обставин правопорушень; випадки необґрунтованого припинення справ на стадії їхньої підготовки до розгляду; інші порушення норм ПВКпАП.

3. Переведення низки адміністративних правопорушень до категорії проступків, порушення адміністративного процесу за якими можливе тільки за скаргю потерпілих (курсив мій. – В. Б.).

Перелік правопорушень, передбачених ст. 4.5 КпАП, сформульовано на основі обліку переважно таких ознак правопорушень, як відносно невеликий ступінь суспільної шкоди і спрямованість діянь насамперед проти приватних, а не публічних інтересів.

Беручи до уваги загальнодержавний підхід до гуманізації охоронного сегмента законодавства, а також результати вивчення даних статистики про розглянуті судами адміністративні справи та накладені адміністративні стягнення за період з 2015 року по 2019 рік, убачаємо можливим розширити перелік правопорушень, що передбачають адміністративну відповідальність за вимогою потерпілого чи його законного представника, завдяки доповненню статті 4.5 КпАП такими діями, як:

- порушення порядку та умов працевлаштування за межами Республіки Білорусь громадян Республіки Білорусь, іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно проживають на території Республіки Білорусь (ст. 9.23);
- обман споживачів (ст. 12.16);
- самоправство (ст. 23.39).

Крім цього, з огляду на відсутність фактів реєстрації злочину, передбаченого ст. 9.6 КпАП (відмова в наданні громадянину інформації), а також спільність об'єктивних і суб'єктивних ознак даного складу зі складом правопорушення, визначеного у ст. 9.13 КпАП (порушення законодавства про звернення громадян та юридичних осіб), вважаємо за потрібне об'єднати зазначені дії в межах однієї адміністративно-правової заборони.

4. Посилення профілактичної складової за допомогою максимального використання альтернативних засобів впливу адміністративної відповідальності (попередження, профілактична бесіда) (курсив мій. – В. Б.).

З метою посилення профілактичної та зниження «каральної» складової адміністративного законодавства вважаємо доцільним нормативно розширити застосування адміністративного стягнення у вигляді попередження, при цьому обмежити свободу розсуду посадових осіб під час прийняття рішень, а також узгодити винесення відповідних постанов з рекомендаціями щодо усунення причин та умов учинених адміністративних правопорушень.

У зв'язку з цим у статті 6.4 КпАП доречно розкрити сутнісні превентивні характеристики зазначених засобів впливу, вказавши на необхідність усунення причин та умов протиправної поведінки, а також закріпити обов'язок суду, органу, що веде адміністративний процес, інформувати про них особу, яка раніше про це була попереджена.

У новій редакції статті 6.4 КпАП як запобіжний захід, що знижує ризик корупційних проявів, пропонуємо обмеження свободи розсуду посадових осіб шляхом закріплення обов'язку застосування адміністративного стягнення у вигляді попередження у випадках, коли воно передбачене відповідною статтею Особливої частини КпАП і згідно з певними критеріями КпАП. Зокрема, відсутністю обставин, які обтяжують адміністративну

відповідальність; відсутністю або повним усуненням шкідливих наслідків, які настали в результаті вчинення адміністративного правопорушення.

Посилення профілактичної складової адміністративного законодавства також буде сприяти розширенню практики застосування адміністративного стягнення у вигляді попередження у випадках, коли вчинені правопорушення не призвели до суттєвих наслідків, проте таке стягнення не передбачено відповідною статтею Особливої частини КпАП (у чинній редакції КпАП кількісне співвідношення адміністративних стягнень у вигляді штрафу та попередження становить приблизно 4:1).

Перетин норм КпАП з таким заходом індивідуальної профілактики правопорушень, як профілактична бесіда є недоцільним через відносну самостійність зазначеного інституту, а також закріплену в законодавстві можливість його застосування щодо осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності (згідно зі статтею 25 Закону Республіки Білорусь від 04.01.2014 № 122-з «Про основи діяльності з профілактики правопорушень» за рішенням посадової особи, суб'єкта профілактики правопорушень, який розглядає справу про адміністративне правопорушення, з громадянином, притягнутим до адміністративної відповідальності, може бути проведена профілактична бесіда; громадянина, який підлягає адміністративній відповідальності, викликають для здійснення профілактичної бесіди до приміщення відповідного суб'єкта профілактики правопорушень).

Висновки. Таким чином, з огляду на викладене вище, можемо зробити низку висновків.

На сьогодні є проблема в розмежуванні співвідношення розміру штрафу як кримінального покарання і як адміністративного стягнення (їхні розміри не синхронізовані й не узгоджені між собою, що призводить до «розмивання» кордону між адміністративними правопорушеннями та злочинами). На підставі аналізу санкцій низки статей КК РБ і КпАП суспільну шкоду окремих адміністративних правопорушень «оцінено» законодавцем вище суспільної небезпеки подібних за ознаками складів кримінальних злочинів.

Проведений порівняльно-правовий аналіз подібних норм КпАП і КК РБ переконливо свідчить про необхідність суттєвого коригування адміністративного та кримінального законодавства, що регламентує питання встановлення і застосування штрафу. У низці статей КпАП за адміністративне правопорушення встановлюється стягнення, яке за своїм характером, розміром і суворістю прирівнюється до кримінального покарання або навіть перевищує його, що істотно порушує принципи справедливості та рівності громадян перед законом. Потрібно диференціювати й синхронізувати розміри адміністративних стягнень з аналогічними кримінальними покараннями.

Доцільно виключити зі списку суб'єктів (державних органів) у статті 3.30 ПВКпАП Департамент з гуманітарної діяльності Управління справами Президента Республіки Білорусь і Міністерство культури Республіки Білорусь, а також розглянути питання про виключення організацій, що здійснюють експлуатацію житлового фонду та (або) надають комунальні послуги, з кола суб'єктів, уповноважених складати протоколи про адміністративні правопорушення за частиною 1 статті 21.16 КпАП.

З урахуванням розглянутих позицій пропонуємо викласти статтю 6.4 КпАП у такій редакції:

«Стаття 6.4. Попередження

1. Попередження полягає в письмовому застереженні фізичної або юридичної особи про неприпустимість протиправної поведінки, необхідність усунення її причин та умов.

2. Якщо попередження передбачено відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу, то суд, орган, що веде адміністративний процес, зобов'язаний його застосувати в тому випадку, коли відсутні обставини, що обтяжують адміністративну відповідальність, а шкідливі наслідки, які настали в результаті вчинення адміністративного правопорушення, відсутні або повністю відшкодовуються.

3. У випадках, якщо застосування адміністративного стягнення у вигляді попередження не передбачено відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу, то за умови відсутності шкідливих наслідків або безпосередньої загрози заподіяння шкоди життю та здоров'ю людей, об'єктам тваринного і рослинного світу, навколишньому середовищу, історико-культурним цінностям, безпеці держави, загрози виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, а також обставин, що обтяжують адміністративну відповідальність, адміністративне стягнення у вигляді адміністративного штрафу замінюється попередженням.

4. У постанові про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження вказуються рекомендації суду, органу, що веде адміністративний процес, щодо усунення причин та умов учинення адміністративного правопорушення».

Список використаних джерел

1. Кодекс об административных правонарушениях Республики Беларусь : принят Палатой представителей 17 декабря 2002 г.; одобр. Советом Респ. 02 апреля 2003 г. : в редакции от 18.12.2019. КонсультантПлюс. Беларусь: ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой ин- форм. Респ. Беларусь. Минск, 2020.
2. Уголовный кодекс Республики Беларусь : науч.-практ. коммент. Т. П. Афонченко и др. / под ред. В. М. Хомича, А. В. Баркова, В. В. Марчука. Минск: Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь, 2019. 1000 с.
3. Уголовный кодекс Республики Беларусь : принят Палатой представителей 02 июня 1999 г.; одобр. Советом Респ. 24 июня 1999 г. : в редакции от 11.11.2019. КонсультантПлюс. Беларусь: ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. Минск, 2020.
4. Процессуально-исполнительный кодекс Республики Беларусь об административных правонарушениях : принят Палатой представителей 09 ноября 2006 г.; одобр. Советом Респ. 01 декабря 2006 г. : в редакции от 18.12.2019. КонсультантПлюс. Беларусь: ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. Минск, 2020.

References

1. Kodeks ob administrativnyh pravonarusheniyah Respubliki Belarus' : prinyat Palatoj predstavitelej 17 dekabrya 2002 g.; odobr. Sovetom Resp. 02 aprelya 2003 g. : v redakcii ot 18.12.2019 [The Code of Administrative Offenses of the Republic of Belarus Electronic resource : adopted by the House of Representatives on December 17, 2002]. Minsk, 2020 [in Russian].
2. Ugolovnyj kodeks Respubliki Belarus' : nauch.-prakt. komment. T. P. Afonchenko i dr. / pod red. V. M. Homicha, A. V. Barkova, V. V. Marchuka. [Criminal Code of the Republic of Belarus]. Minsk: Nac. centr pravovoj inform. Resp. Belarus', 2020. [in Russian].
3. Ugolovnyj kodeks Respubliki Belarus' : prinyat Palatoj predstavitelej 2 iyunya 1999 g.; odobr. Sovetom Resp. 24 iyunya 1999 g. : v redakcii ot 11.11.2019 [The Criminal Code of the Republic of Belarus : adopted by the House of Representatives on June 2, 1999; approved. Council Resp. June 24, 1999 : as amended on 11.11.2019]. Minsk, 2020 [in Russian].
4. Processual'no-ispolnitel'nyj kodeks Respubliki Belarus' ob administrativnyh pravonarusheniyah : prinyat Palatoj predstavitelej 09 noyabrya 2006 g.; odobr. Sovetom Resp. 01 dekabrya 2006 g. : v redakcii ot 18.12.2019 [The Procedurally Executive Code of the Republic of Belarus on Administrative Offenses : adopted by the House of Representatives on November 09, 2006; approved. Council Resp. December 01, 2006 : as amended on December 18, 2019]. Minsk, 2020 [in Russian].

Bury Vitaliy,

PhD in Law, Associate Professor of Law

(The State Institution «Scientific and Practical Center for Problems of Strengthening of Law and Order of the Prosecutor General's Office of the Republic of Belarus», Minsk, Republic of Belarus)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7422-1269>

ON ISSUES OF ADMINISTRATIVE LEGISLATION REFORM IN REPUBLIC OF BELARUS IN 2020 (PART 2)

First part of this article published in the current year journal's issue no. 1 was concerned on methodological approaches to administrative legislation reformation in Belarus with regard to amendments to conceptual

issues of administrative offences classification, system revision and differentiation of administrative penalties, reconsideration of essence of legal entities' administrative responsibility, etc. Second part of this article is concerned on issues of administrative legislation reformation. It has been noted that improvement of legislation on administrative responsibility in Republic of Belarus should be carried out in full accordance with peculiarities of norms' content and composition, concept of publicity and consequently public and fault-based responsibility for offence commitment. Matters of administrative legislation reformation from the perspective of synchronization of grounds for administrative responsibility with grounds for criminal responsibility and institute of such responsibility, expulsion of irrelevant and minimization of formal bodies of administrative offences (as well as offences having civil legal origin) from the Code of Republic of Belarus for Administrative Offences have been studied. The existence of problem of differentiation of amount of fine correlation as criminal punishment and as administrative penalty (such amounts are not synchronized and not harmonized between each other resulting in erosion of borderline between crimes and administrative offences) has been substantiated. It has been suggested to prescribe in court (or other authority empowered to conduct an administrative case) resolutions of penalty administration in the form of reprimand the recommendations on removal of causes and conditions of administrative offence committing and also to amend wording of Article 6.4 "Reprimand" of the Code of Republic of Belarus for Administrative Offences.

Key words: *administrative offences; synchronization of grounds for responsibility; amount of fine; state bodies; alternative measures of enforcement.*

Надійшла до редколегії 07.09.2020

Переклад з російської мови здійснено редактором